

Lepideptorologický průzkum Evropsky významné lokality Břežanské údolí (část na území Hlavního města Prahy)

Martin Chochel

Zaměření: Motýli (noční, převážně lov na světlo; individuální denní sběr).

Lokalita představuje poměrně rozsáhlé území xerothermních lesostepních formací volně přecházejících do lesních porostů, často kulturního rázu.

Hlavním předmětem ochrany území je výskyt populace přástevníka kostivalového *Euplagia quadripunctata*, na nějž byl průzkum primárně zaměřen.

Metodika:

Sběr dat byl prováděn zejména pomocí techniky lovu na světelný zdroj, kdy byly využity 4 8 W zářivky (3 UV + 1 norm.), který byl instalován po dobu od soumraku, až po rozednění. Tímto způsobem bylo zachyceno celé spektrum druhů vyskytujících se v konkrétním ročním období s ohledem na kulminaci populace předmětného druhu (konec července).

Data byla posléze doplněna o pozorování motýlů a jiných bezobratlých ještě za denního světla. Vzhledem k datu průzkumu nebyl prováděn hlubší rozbor fauny bezobratlých, jelikož v tomto období již má řada významných bioindikačních skupin (*Carabidae*, xylobiontní brouci aj.) po sezóně a další skupiny (např. rovnokřídlí) teprve dospívají.

Výsledky průzkumu:

Průzkum prokázal stabilitu a zachovalost předmětného území, a to zejména výskytem velkého množství (více, než 50%) xerothermofilních druhů, doplněné o řadu mezofilních s vazbou na teplejší oblasti. Až na několik výjimek se zde nenacházejí druhy s vazbou na jiný typ biotopu nebo ubikvisti (z řad motýlů). Charakter biotopu lze odvodit již dle velmi početné populace dominantního druhu motýla – běloskvrnáče pampeliškového *Amata phegea*.

Přástevník kostivalový zde byl prokázán a bylo zjištěno (potvrzeno), že jde o poměrně silnou, stabilní populaci s dlouhodobou perspektivou. Na to lze usuzovat jak podle výskytu imag, tak podle množství nedovyvinutých housenek a jejich zbytků, uhynulých díky výskytu parazitických lumků.

SOUPIS NALEZENÝCH DRUHŮ MOTÝLŮ

Vazba na biotop:

Ubikvistní – biotopově nevyhraněný

Mezofilní 1. Stupně – druhy žijící na otevřených biotopech, především na loukách

Mezofilní 2. Stupně – rozhraní lesních a lučních biotopů

Mezofilní 3. Stupně – lesní biotopy

Xerotermofilní 1. Stupně – otevřené xerotermní biotopy

Xerotermofilní 2. Stupně – křovinaté lesy a lesostepi

Xerotermofilní 3. Stupně – xerofilní lesy

DRUH LATINSKY		DRUH ČESKY	OHROŽENÍ	VAZBA NA BIOTOP (Beneš et Konvička, 2002)	POZNÁMKA K VÝSKYTU
<i>Abrostola asclepidas</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	kovolessklec tolitový		xerothermofilní 2. - 3. stupně	
<i>Acronicta euphorbiae</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	šípověnka pryšcová		mezofilní až xerothermofilní 1. - 2. stupně	
<i>Aglais urticae</i>	(Linnaeus, 1758)	babočka kopřivová		mezofilní 1. stupně	
<i>Aglia tau</i>	(Linnaeus, 1758)	martináček bukový		mezofilní 3. stupně	Housenka
<i>Agrius convolvuli</i>	(Linnaeus, 1758)	lišaj svlačcový		xerothermofilní 3. stupně	
<i>Agrotis exclamations</i>	(Linnaeus, 1758)	osenice vykřičníková		mezofilní až xerothermofilní 1. stupně	
<i>Amata phegea</i>	(Linnaeus, 1758)	běloskvrnnáč pampeliškový		mezofilní 2. stupně až xerothermofilní 2. stupně	velmi hojný
<i>Amphipyra berbera</i>	(Rungs, 1949)	lesknačka doubravní		mezofilní 2. stupně	
<i>Apamea fulva</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	šedavka temná		xerothermofilní 1. - 2. stupně	
<i>Apamea lateritia</i>	(Hufnagel, 1766)	šedavka rudá		mezofilní 1. - 2. stupně	
<i>Apatura ilia</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	batolec červený	O		
<i>Araschnia levana</i>	(Linnaeus, 1758)	babočka sítkovaná		mezofilní 1. stupně	
<i>Arctia caja</i>	(Linnaeus, 1758)	přástevník medvědí		mezofilní 2. stupně	
<i>Atolmis rubricollis</i>	(Linnaeus, 1758)	lišejníkovec černý		mezofilní 3. stupně	
<i>Autographa gamma</i>	(Linnaeus, 1758)	kovolessklec gamma			
<i>Calistege mi</i>	(Clerck, 1759)	jetelovka menší		mezofilní až xerothermofilní 1. - 2. stupně	

<i>Catocala promisa</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	stužkonoska úzkopásá		mezofilní 2. - 3. stupně	
<i>Catocala sponsa</i>	(Linnaeus, 1767)	stužkonoska dubová		xerothermofilní 2. - 3. stupně	
<i>Cillix glaucata</i>	(Scopoli, 1736)	srpokřídlec trnkový		xerothermofilní 2. stupně	
<i>Coscinia cribaria</i>	(Linnaeus, 1758)	přástevník fialkový		xerothermofilní 1. - 2. stupně	
<i>Craniophora ligustri</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	šípověnka jasanová		mezofilní 2. stupně	
<i>Cucullia tanaceti</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	kukléřka vratičová		xerothermofilní až mezofilní 1. stupně	
<i>Deilephila elpenor</i>	(Linnaeus, 1758)	lišaj vrbkový		mezofilní 2. stupně	nalétl na světlo z údolí, nežije ve stepních lokalitách
<i>Dendrolimus pini</i>	(Linnaeus, 1758)	bourovec borový		mezofilní 3. stupně až xerothermofilní 2. stupně	
<i>Diachrysia chrystis</i>	(Linnaeus, 1758)	kovolesklec šedivkový		mezofilní 1. - 2. stupně	
<i>Diarsia florida</i>	(Schmidt, 1859)	osenice žlutohnědá		hygrofilní 2. stupně	nalétl na světlo z údolí, nežije ve stepních lokalitách
<i>Drymonia ruficornis</i>	(Hufnagel, 1766)	hřbetozubec dubový		mezofilní 3. stupně až xerothermofilní 3. stupně	Housenky
<i>Dysauxes ancilla</i>	(Linnaeus, 1767)	běloskvrnnáč lišejníkový		xerothermofilní	1 ex.
<i>Eilema complana</i>	(Linnaeus, 1758)	lišejníkovec vroubený		mezofilní 2. stupně až xerothermofilní 2. stupně	
<i>Eilema depressa</i>	(Esper, 1787)	lišejníkovec žlutokrajný		mezofilní 3. stupně	
<i>Eilema lurideola</i>	(Zincken, 1817)	lišejníkovec obecný		mezofilní 2. stupně až xerothermofilní 2. stupně	

<i>Enargia paleacea</i>	(Esper, 1788)	kosočárnice březová		mezofilní 2. - 3. stupně	
<i>Euclidia glyphica</i>	(Linnaeus, 1758)	jetelovka hnědá		mezofilní až xerotermofilní 1. - 2. stupně	
<i>Euplagia quadripunctata</i>	(Poda, 1761)	přástevník kostivalový		mezofilní 2. stupně	několik imag, housenky (mrtvé, napadené lumky)
<i>Gastropacha quercifolia</i>	(Linnaeus, 1758)	bourovec ovocný	NT	mezofilní 2. stupně až xerotermofilní 2. stupně	
<i>Harpyia milhauseri</i>	(Fabricius, 1775)	hranostajník dubový		mezofilní 2. stupně	
<i>Hoplodrina blanda</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	blýskavka pampelišková		mezofilní až xerotermofilní 1. - 2. stupně	
<i>Hoplodrina respersa</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	blýskavka kropenatá		xerotermofilní 1. - 2. stupně	
<i>Charanica trigrammica</i>	(Hufnagel, 1766)	blýskavka trojčárná		mezofilní 1. - 2. stupně	
<i>Chelis maculosa</i>	(Gerning, 1780)	přástevník svízelový	SO, EN	xerotemofilní 1. stupně	
<i>Inachis io</i>	(Linnaeus, 1758)	babočka paví oko		mezofilní	
<i>Korscheltellus lupulinus</i>	(Linnaeus, 1758)	hrotnokřídlec zahradní		mezofilní 2. stupně	vliv vegetace okolí Točné
<i>Lasiocampa quercus</i>	(Linnaeus, 1758)	bourovec dubový	NT (v návrhu)	mezofilní 2. stupně až xerotermofilní 2. stupně	
<i>Lasiocampa trifolii</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	bourovec jetelový		xerotermofilní 1. - 2. stupně	
<i>Lasiommata megera</i>	(Linnaeus, 1767)	okáč zední		mezofilní až xerotermofilní 2. - 3. stupně	
<i>Lithosia quadra</i>	(Linnaeus, 1758)	lišejníkovec čtveroskvrnný	NT	mezofilní 3. stupně	pouze 1 samec

<i>Lygephila pastinum</i>	(Treitschke, 1826)	hnědoskvrnka kozincová		mezofilní až xerotermofilní 1. stupně	
<i>Lymantria dispar</i>	(Linnaeus, 1758)	bekyně velkohlavá		mezofilní 2. - 3. stupně	
<i>Lymantria monacha</i>	(Linnaeus, 1758)	bekyně mniška		mezofilní 3. stupně	
<i>Malacosoma castrense</i>	(Linnaeus, 1758)	bourovec pryšcový	EN	xerotermofilní 2. stupně	
<i>Melanchra persicariae</i>	(Linnaeus, 1761)	můra černá		mezofilní 2. stupně	
<i>Mesogona acetosellae</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	kosočárnice trnková		mezofilní až xerotermofilní 2. stupně	
<i>Minucia lunaris</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	hnědopáska dubová		mezofilní až xerotermofilní 2. - 3. stupně	
<i>Mythimna conigera</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	plavokřídlec skořicový		mezofilní 1. - 2. stupně	
<i>Noctua fimbriata</i>	(Schreber, 1759)	osenice zemáková		mezofilní 2. - 3. stupně	
<i>Nymphalis antiopa</i>	(Linnaeus, 1758)	babočka osiková		mezofilní 3. stupně	
<i>Nymphalis polychloros</i>	(Linnaeus, 1758)	babočka jilmová		mezofilní 3. stupně	
<i>Odonestis pruni</i>	(Linnaeus, 1758)	bourovec švestkový	NT (v návrhu)	mezofilní 2. stupně	
<i>Paidia rica</i>	(Freyer, 1858)	skelnokřídlec šedavý	EN	mezofilní 2. stupně	
<i>Pararge aegeria</i>	(Linnaeus, 1758)	okáč pýrový		mezofilní 3. stupně	
<i>Phragmatobia luctifera</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	přástevník smuteční	CR	mezofilní 1. stupně	
<i>Phyllodesma tremulifolium</i>	(Hübner, 1810)	bourovec zejkový	NT (V návrhu)	mezofilní 2. stupně	
<i>Pyrrhia umbra</i>	(Hufnagel, 1766)	černopáska kakostová		mezofilní až xerotermofilní 1. stupně	
<i>Sabra harpagula</i>	(Esper, 1786)	srpokřídlec lipový		mezofilní 2. - 3. stupně	
<i>Saturnia pavonia</i>	(Linnaeus, 1758)	martináček habrový		mezofilní 2. stupně	několik housenek nedaleko Točné

<i>Sideridis lampra</i>	(Schawerda, 1913)	můra bedrníková		xerotermofilní 1. stupně	
<i>Simyra nervosa</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	šípověnka stepní	NT	xerotermofilní 1. stupně	
<i>Spatalia argentina</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	hřbetozubec stříbroskvrnný		mezofilní 2. - 3. stupně	
<i>Sphinx ligustri</i>	(Linnaeus, 1758)	lišaj šeříkový		mezofilní 2. - 3. stupně	
<i>Sphinx pinastri</i>	(Linnaeus, 1758)	lišaj borový		mezofilní 3. stupně	
<i>Stauropus fagi</i>	(Linnaeus, 1758)	hranostajník bukový		mezofilní 3. stupně	housenky i imaga
<i>Tiliacea citrago</i>	(Linnaeus, 1758)	zlatokřídlec lipový		mezofilní až xerotermofilní 2. - 3. stupně	
<i>Trisateles emortualis</i>	(Denis et Schiffermüller, 1775)	zelenavka dubová		mezofilní 2. - 3. stupně	
<i>Tyria jacobaeae</i>	(Linnaeus, 1758)	přástevník starčkový		mezofilní 1. stupně až xerotermofilní 1. stupně	
<i>Vanessa atalanta</i>	(Linnaeus, 1758)	babočka admirál		ubikvistní	
<i>Watsonalla binaria</i>	(Hufnagel, 1767)	srpokřídlec dubový		mezofilní 3. stupně až xerotermofilní 2. stupně	
<i>Zeuzera pyrina</i>	(Linnaeus, 1758)	drvopleň hrušňový		mezofilní 2. stupně	

Vysvětlivky a použité zkratky:

KO – kriticky ohrožený chráněný druh se zvláštní ochranou podle zákona č. 114/1992 Sb. a vyhlášky 395/1992 Sb.

SO – silně ohrožený chráněný druh se zvláštní ochranou podle zákona č. 114/1992 Sb. a vyhlášky 395/1992 Sb.

O - ohrožený chráněný druh se zvláštní ochranou podle zákona č. 114/1992 Sb. a vyhlášky 395/1992 Sb.

CR – kriticky ohrožený druh Červeného seznamu kategorie IUCN (Farkač & al. 2005)

EN – ohrožený druh Červeného seznamu kategorie IUCN (Farkač & al. 2005)

VU - zranitelný druh Červeného seznamu kategorie IUCN (Farkač & al. 2005)

NT - téměř ohrožený druh Červeném seznamu kategorie IUCN (Farkač & al. 2005)

Literatura a zdroje:

- Macek, J., Dvořák, J., Traxler, L., Červenka, V. – Motýli a housenky střední Evropy; Noční motýli I.; Academia Praha 2007
- Macek, J., Dvořák, J., Traxler, L., Červenka, V. – Motýli a housenky střední Evropy; Noční motýli II.; Academia Praha 2008
- www.biolib.cz
- FARKAČ, J., KRÁL, D. & ŠKORPÍK, M., 2005: *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí*. AOPK, Praha. 758 pp.

Zpracovatel:

zpracoval: Martin Chocheľ

zpracováno pro Salvia o.s. – sdružení pro ochranu přírody

Mišovická 454/6

155 21 Praha 5

korespondenční adresa:

Nad Štolami 467

250 70 Odolena Voda

e-mail: salvia-os@seznam.cz

<http://salvia-os.cz>